

CỬ CHI – ĐIỂM DU LỊCH ĐẶC SẮC CỦA TP.HCM TRONG GIAI ĐOẠN HỘI NHẬP KHU VỰC VÀ THẾ GIỚI (So sánh với Malacca – Malaysia và Sentosa – Singapore)

*Phan Thị Hồng Xuân**

*Lâm Thị Nhã Khanh***

Trong những năm gần đây, du lịch đã khẳng định được vị trí quan trọng của mình trong nền kinh tế quốc dân, là ngành kinh tế mang lại lợi nhuận cao, đồng thời cũng là ngành thu hút nhiều lao động nhất. Với chính sách kinh tế mở, chủ trương của Đảng và Nhà nước về hợp tác kinh tế với tất cả các nước, có luật đầu tư cởi mở, tình hình chính trị ổn định, vị trí địa lý thuận lợi, phong cảnh thiên nhiên đẹp và đa dạng, nền văn hóa truyền thống lâu đời, người Việt Nam hiếu khách... ngành du lịch Việt Nam đang đứng trước một cơ hội phát triển có ý nghĩa quan trọng đối với nền kinh tế đất nước. Mặc dù cơ sở hạ tầng của Việt Nam chưa tiện nghi và hiện đại bằng một số quốc gia trong khối cộng đồng ASEAN như Singapore, Malaysia, Thái Lan,... nhưng hàng năm lượng du khách quốc tế vẫn đến với Việt Nam ngày một tăng chắc hẳn không phải bởi sự hiện đại về cơ sở vật chất mà bởi chiều sâu của nền văn hóa đa dạng đặc sắc, trong đó không thể không nhắc đến lịch sử đấu tranh anh dũng của dân tộc Việt Nam. Vì vậy, thiết nghĩ trong việc quảng bá du lịch, ngoài việc giới thiệu với du khách những tài nguyên thiên nhiên xinh đẹp của đất nước thì việc giới thiệu về một vùng đất anh hùng gắn liền với quá khứ hào hùng chống giặc ngoại xâm của dân tộc là một điều đáng tự hào và nên làm.

1. Cử Chi – Di tích lịch sử văn hóa quốc gia trong lòng TP.HCM

Hiện nay, ngoài 7 di sản tài nguyên và di sản nhân văn được UNESCO công nhận thì Việt Nam còn sở hữu rất nhiều di tích lịch sử - văn hóa quốc gia. Một di tích lịch sử – văn hóa quốc gia tiêu biểu ở Thành phố Hồ Chí Minh đó là vùng “đất lửa” Cử Chi. Vùng đất ấy đã ghi dấu tinh thần vươn lên của cả một dân tộc quyết không chịu khuất phục trước bất cứ thế lực quân sự hùng mạnh nào.

Trong suốt 30 năm kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ, Cử Chi là địa bàn luôn diễn ra sự tranh chấp quyết liệt giữa lực lượng cách mạng và quân xâm lược, bọn ác ôn đồng thời cũng là nơi để lực lượng cách mạng xây dựng căn cứ kháng chiến làm bàn đạp tấn công vào trung tâm đầu não của chế độ nguy quyền Sài Gòn, được mệnh danh là vùng đất thánh của cộng sản. Trong suốt 30 năm thay nhau đặt ách thống trị lên miền Nam Việt Nam, kẻ thù chưa bao giờ kiểm soát được tình hình. Trong lòng dân tộc ta, Cử Chi là bản anh hùng ca bất diệt về pháo đài thép. Đế quốc Mỹ đã trút xuống đây 240.000 tấn bom đạn, trong đó có cả B52 và chất độc da cam, tổ chức trên 5.000 trận hành quân bố ráp hồng tiêu diệt quân, dân Cử Chi. Đương đầu với những thách thức ác liệt và nghiệt ngã của chiến tranh, Đảng bộ và nhân dân Cử Chi kiên cường bám trụ, bám làng đánh giặc, đồng thời tiến đưa hơn 18.000 con em của mình tham gia kháng chiến.

Mỗi nhát cuốc khoét sâu vào lòng đất trong những đêm lặng thẳm đào địa đạo là chất chứa trong đó cả một tấm lòng yêu nước nồng nàn và căm thù giặc sâu sắc, một tình cảm tha thiết với quê hương, làng xóm, cùng nỗi đau khôn cùng trước cảnh nước mất, nhà tan. Nước mắt, mồ hôi và cả máu hòa quyện vào lòng đất đã nung nấu tạo thành sức mạnh xung thiên quyết tâm bám trụ, chiến đấu kiên cường với khẩu hiệu nằm lòng “Một tấc không đi, một ly không rời” người dân Cử Chi đã thể hiện khí phách hào hùng của một dân tộc với tinh thần “Quyết tử cho Tổ quốc quyết sinh”.

Cử Chi là một chiếc nôi của cách mạng, đã từng một thời được coi là một trong ba lá cờ đầu của chiến tranh du kích miền Nam trong hai cuộc kháng chiến. Sau ngày miền Nam hoàn toàn giải phóng, mặt đất Cử Chi

* Th.S, P. Trưởng khoa Đông Nam Á học, ĐH Mở TP.HCM

** Sinh viên khoa Đông Nam Á học, khóa 2002 – 2006.

không còn nơi nào lành lặn, hàng chục ngàn ngôi nhà cháy sập, hàng vạn hecta ruộng vườn bị cày xới, mặt đất loang lổ hố bom, trong lòng đất còn ẩn chứa đầy rẫy bom mìn. Biết bao nhiêu người con ưu tú trên khắp mọi miền đất nước đã ngã xuống trên mảnh đất này. Riêng Củ Chi đã có gần 11.000 liệt sĩ, trên 3.000 thương binh, bệnh binh, trên 10.000 gia đình liệt sĩ, gia đình có công cách mạng và hàng ngàn người dân phải hứng chịu bao nỗi đau thể xác lẫn tinh thần. Chính từ những cống hiến, hy sinh to lớn đó, Củ Chi được Đảng và Nhà nước phong tặng danh hiệu “Củ Chi đất thép thành đồng” và Huyện Anh hùng; có 2 đơn vị Lực lượng vũ trang và 16/21 xã, thị trấn được phong tặng Anh hùng lực lượng vũ trang nhân dân, 29 cá nhân anh hùng, 772 Bà mẹ được phong tặng danh hiệu “Mẹ Việt Nam anh hùng”. Ngoài ra còn có hàng vạn tập thể và cá nhân được Nhà nước tặng thưởng Huân, Huy chương và nhiều danh hiệu cao quý khác. Đó là biểu hiện sinh động về bản anh hùng ca của chủ nghĩa anh hùng cách mạng của quân, dân Củ Chi trong sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc.

Từng là vùng tự do hủy diệt, oanh tạc của Mỹ-ngụy, mỗi tấc đất của Củ Chi đều có dấu tích, hình hài của bom đạn. Thế mà, chỉ mới hơn 30 năm, Củ Chi đã đổi thay đến không ngờ. Một màu xanh tươi mát thay thế dần màu xám xịt của lửa đạn chiến tranh và thế là Củ Chi một lần nữa đã làm nên kỳ tích đáng tự hào. Củ Chi thơ mộng, bình yên với dòng sông, cây trái, với những luống cày, hạt lúa trĩu bông và với những điệu hò giọng hát ngọt ngào của bao chàng trai cô gái trong những đêm trăng cao vợi vợi. Khắc phục hậu quả nặng nề mà chiến tranh tàn khốc đã để lại, Củ Chi ngày hôm nay thay da đổi thịt, vươn vai trở thành một huyện ngoại thành phát triển không chỉ về nông nghiệp mà còn cả về công nghiệp của Thành phố Hồ Chí Minh. Bên cạnh đó, Củ Chi còn được bạn bè thế giới biết đến như là một điểm du lịch về nguồn hấp dẫn của Việt Nam

2. Củ Chi – Một địa chỉ du lịch độc đáo của TP.HCM hôm nay

Đến với Củ Chi hôm nay, khi được tham quan toàn cảnh vùng đất nhiều huyền thoại này, đặc biệt được tham quan, được nghe, được thấy trên 250km đường địa đạo, du khách không giấu nổi sự ngạc nhiên về sức mạnh thần kỳ của nhân dân Củ Chi trong những năm tháng chống giặc ngoại xâm. Nhiều du khách nước ngoài và cả trong nước không thể tưởng tượng nổi, tại sao người Việt Nam dưới bom đạn lại có thể tạo nên trên 250km địa đạo, nhiều tầng, nhiều lớp, ẩn sâu dưới lòng đất như “thiên la địa võng”, chưa kể hệ thống hầm hào dài trên 500km lộ thiên bên trên. Có thể nói Củ Chi như là một trường học đặc biệt của Việt Nam.

Với giá trị và tầm vóc chiến công được đúc kết bằng xương máu, công sức của hàng vạn chiến sĩ, đồng bào, khu căn cứ địa đạo Củ Chi đã được Bộ Văn hóa Thông tin công nhận là Di tích Lịch sử – Văn hóa quốc gia.

Khu di tích địa đạo Bến Đình là một di tích lịch sử cách mạng, nằm trong hệ thống địa đạo Củ Chi, được bảo tồn ở xã Nhuận Đức giáp sông Sài Gòn, cách Thành phố Hồ Chí Minh 60km về phía Tây Bắc. Đây là căn cứ của Huyện ủy Huyện Củ Chi, vừa là nơi ăn ở, hội họp; là thế trận chiến đấu độc đáo, góp phần trong công cuộc chống giặc cứu nước.

Khu di tích lịch sử địa đạo Bến Dược là một công trình kiến trúc độc đáo nằm ở xã Phú Mỹ Hưng Huyện Củ Chi, cách thành phố Hồ Chí Minh 70km về phía Tây Bắc. Đây là một trong ba di tích được xếp hạng đầu tiên ở thành phố Hồ Chí Minh, là nơi thu nhỏ trận đồ biến hóa và sáng tạo của quân và dân Củ Chi trong cuộc kháng chiến lâu dài, ác liệt suốt 30 năm chống kẻ thù xâm lược, giành độc lập, tự do cho Tổ quốc; bao gồm hai căn cứ trong cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước đó là căn cứ Khu ủy và Quân khu Sài Gòn – Gia Định.

Từ ngày hòa bình lập lại, đã có hàng chục ngàn đoàn du khách với hàng triệu người đủ màu da, sắc tộc trên thế giới đến viếng thăm địa đạo Củ Chi. Từ các vị Tổng Bí thư Đảng Cộng Sản, Nguyên thủ quốc gia, đến các chính khách, tướng lĩnh, nhà khoa học, triết học, nhà văn, nhà báo, cựu chiến binh Mỹ... đã đặt chân xuống địa đạo với tất cả niềm xúc động và kính phục đối với vùng đất anh hùng. Một chính khách ở Cộng hòa Liên bang Đức đã phát biểu: “Đã nhiều năm tôi nghi ngờ về cuộc chiến đấu của nhân dân Việt Nam. Làm sao một nước nhỏ và nghèo lại có thể đánh thắng một nước lớn và giàu có như nước Mỹ. Nhưng khi tới đây, chui qua 70m đường hầm, tôi đã tự trả lời được câu hỏi đó”.

Rời địa đạo, du khách sẽ đến đền Bến Dược. Ngắm cổng tam quan, nhà văn bia, tháp 9 tầng và ngôi điện chính với kiến trúc truyền thống rất đẹp, hài hòa cùng thiên nhiên. Đền tưởng niệm Bến Dược, là một công trình tập hợp những đóng góp vật chất và trí tuệ của đồng bào, của lãnh đạo Thành ủy, Ủy ban nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh và các bậc lão thành, trí thức, văn nghệ sĩ, nghệ nhân... mỗi người đóng góp bằng sự nhiệt tình của trái tim

cháy bỏng, cửa đạo lý và trí tuệ trong sáng nhất để làm nên một quần thể kiến trúc đậm đà bản sắc dân tộc.

Mô hình “vùng giải phóng” thời kỳ 1960 – 1965 rộng 13ha, nằm trong Dự án tái hiện nông thôn Củ Chi thời chiến tranh (gồm vùng giải phóng, vùng tranh chấp, ấp chiến lược trên Khu đất rộng 50ha thuộc khu di tích lịch sử Địa đạo Củ Chi TP. Hồ Chí Minh). Tái hiện vùng giải phóng và các vùng nông thôn Củ Chi thời chiến tranh, Khu di tích Địa Đạo muốn giới thiệu cùng khách tham quan một loại hình du lịch truyền thống sống động. Với các hướng dẫn viên trong trang phục du kích, cán bộ xã ấp, bà con nông dân đi lại, xem tráng bánh, nấu rượu, họp chợ như thường ngày... Khách sẽ được thấy mình như được sống trên đất Củ Chi kiên cường vào thời gian không xa lắm với làng xã chiến đấu, với hệ thống địa đạo nhiều tầng, nhiều lớp.

Hằng năm vào ngày 19-12, phối hợp với sở VHNT Thành phố, khu di tích tổ chức trọng thể lễ hội đền Bến Dược với nhiều loại hình đặc sắc mang đậm bản sắc văn hóa dân tộc từ ca múa, đờn ca tài tử, cải lương, hát bội, đến nhiều loại hình vui chơi bổ ích khác. Đối với nhân dân địa phương thì những ngày này đã thực sự trở thành một ngày hội truyền thống, vì thế mà có những đêm Khu di tích đã đón tiếp gần 50.000 khách giả đến tham gia hoạt động, vui chơi. Đặc biệt vào ngày lễ lớn này, Hội thao đền Bến Dược do chính khu di tích đăng cai tổ chức luôn được mọi người quan tâm, tham gia ủng hộ vì nó mang tính cộng đồng, tập thể cao. Trước khi lễ hội diễn ra, Ban giám đốc khu di tích đã tổ chức cho hàng chục xe loa, cờ, panô quảng cáo nội dung hoạt động lễ hội đến mọi xã và các tỉnh bạn như: Tây Ninh, Long An, Bình Dương... Với nhiều môn thi đấu như cầu lông, bóng chuyền, bơi lội, đua thuyền... hội thao trong khuôn khổ lễ hội đã thu hút được rất nhiều đơn vị trong địa bàn và các tỉnh bạn trực tiếp tham gia ủng hộ. Kết quả này thể hiện được tinh thần giao lưu học tập lẫn nhau, thắt chặt thêm tình đoàn kết giữa các đơn vị bạn trong và ngoài tỉnh. Ngoài việc nâng cao chất lượng phục vụ hướng dẫn khách tham quan địa đạo và viếng đền vào những dịp kỷ niệm các ngày lễ hội lớn như: 3-2, 30-4, 1-5, 27-7, 2-9, 19-12, 22-12, tết dương lịch, âm lịch... Khu di tích là đơn vị hàng năm đứng ra tổ chức các hoạt động như TDTT, VHNT với nhiều loại hình vui chơi giải trí phục vụ miễn phí cho bà con nhân dân trong vùng và các địa phương lân cận.

Như một điểm hẹn truyền thống, hàng năm Khu di tích lịch sử địa đạo Củ Chi được đón tiếp rất nhiều đơn vị, cơ quan đến tổ chức kết nạp Đảng, Đoàn, Đội. Bên cạnh đó có nhiều đoàn viên thanh niên đến tham gia sinh hoạt dã ngoại, cắm trại và giao lưu kết nghĩa với đơn vị. Đơn vị luôn tạo điều kiện thuận lợi và hỗ trợ cho các đoàn đến tổ chức hội trại: Hội trại tuyên dương các thủ lĩnh thanh niên, đoàn khối văn hóa TW, hội trại tổng kết chiến dịch Mùa hè xanh... đặc biệt có 18 đơn vị tổ chức họp mặt truyền thống nhằm để gặp gỡ và ôn lại những kỷ niệm: Phụ nữ Bình Thuận, Già làng Bình Thuận, Mẹ Việt Nam anh hùng các tỉnh phía Nam, Nữ thanh niên xung phong... Một số trường Đại học đã lấy vùng đất Củ Chi anh hùng làm bài giảng sinh động cho các khóa học chính trị quân sự bằng cách đưa sinh viên đến tham quan thực tế. Ngoài ra, Đền Tưởng Niệm Bến Dược còn được chọn là một trong những điểm bắn pháo hoa vào đêm giao thừa hằng năm của Thành phố Hồ Chí Minh. Vào đêm giao thừa, đồng bào con trong huyện và các vùng lân cận tập trung đông đúc cùng thưởng thức và chung vui với nhau trong khoảnh khắc năm cũ bước sang năm mới.

Có thể nói địa đạo Củ Chi đã trở thành điểm hẹn truyền thống của nhiều thế hệ người dân Thành phố và địa phương lân cận và là niềm cảm kích của du khách nước ngoài khi đến thăm Việt Nam. Với Củ Chi hôm qua và hôm nay, ý chí giữ nước và khát vọng hòa bình của nhân dân Việt Nam hòa quyện thật đậm đà.

Về lại Củ Chi hôm nay du khách hẳn sẽ ngỡ ngàng vì sự đổi thay của vùng đất trắng. Nếu Củ Chi xưa bom cày đạn xới thì hôm nay đã thành những cánh đồng xanh và những rừng cao su bạt ngàn. Có dịp về lại quê hương để chứng kiến bao sự đổi thay thì quả thật thiếu sót nếu không đến Khu Du Lịch Sinh Thái Văn Hóa Dân Tộc Thiếu Số tọa lạc tại xã Nhuận Đức, Huyện Củ Chi, cách trung tâm thành phố khoảng 50km. Với số vốn đầu tư ban đầu gần 10 triệu đô la Mỹ, ông Lâm Chiêu Văn, chủ tịch hội đồng quản trị Đài Loan, người đã có đầu óc kinh doanh tầm cỡ quốc tế ở nhiều nước như Đài Loan, Trung Quốc... với kinh nghiệm sau những năm bôn ba tìm hiểu thị trường du lịch trên thế giới, ông đã biến khu chăn nuôi vịt xuất khẩu trước đây thành một khu du lịch với cái tên khá hấp dẫn: Khu du lịch sinh thái văn hóa dân tộc thiếu số Củ Chi. Kể từ ngày khai trương, 1-7-2002 đến nay, Khu Du lịch đã được nhiều người của mọi tầng lớp biết đến. Đặc biệt là các hãng du lịch lớn như Sài Gòn Tourist, Chợ Lớn Tourist, Bến Thành Tourist, Apex tours, Fiditour... đều đã đưa khách đến tham quan và vui chơi tại đây. Kết hợp với sự phát triển ngành du lịch Việt Nam mà trong đó du lịch ngoại khóa đã và đang được ngành du lịch và giáo dục thành phố quan tâm, Khu Du Lịch Sinh Thái Củ Chi đã tạo một nét riêng theo đúng tên gọi: mang hồn miền núi về giữa lòng thành phố. Đến với Khu Du lịch Sinh Thái Củ Chi quý khách như được sống giữa vùng Tây nguyên khi tham quan tìm hiểu đời sống sinh hoạt cũng như văn hóa cổ truyền của các dân tộc thiểu số như: Bana, Thái, Churu,...

Một điểm du lịch hấp dẫn khác nữa là khu du lịch công viên nước Củ Chi tọa lạc tại một nơi có khung cảnh thoáng mát, nằm trên tỉnh lộ 8, cách trung tâm thị trấn Củ Chi 5 km. Khu du lịch công viên nước Củ Chi đã trở thành nơi du lịch, tổ chức tiệc cưới, hội nghị,... lý tưởng của du khách. Không ồn ào náo nhiệt, không lộn lầy nguy nga, khu du lịch được thiết kế một cách đơn giản theo lối dân dã nhưng bắt mắt hữu tình. Tuy chỉ mới hoạt động trong một thời gian ngắn (khánh thành vào mừng 4 Tết Quý Mùi) nhưng nơi này đã thu hút một lượng khách nhất định ở mọi lứa tuổi.

Ngoài các địa điểm du lịch nổi tiếng, du khách có thể đến thưởng thức hương vị ẩm thực đậm nét truyền thống Nam bộ ở Nhà hàng Bến Nảy – nơi được mệnh danh là “Hòn ngọc xanh trên vùng đất thép”, cách Thành phố Hồ Chí Minh khoảng 32km (khoảng 50 phút đi xe) và cách địa đạo Bến Đình 7km. Hay cũng có thể đến tham quan các làng nghề truyền thống phổ biến ở Củ Chi như làng nghề bánh tráng ở xã Phú Hòa Đông, làng nghề mây tre lá ở xã Xuân Thới Sơn Huyện Củ Chi v.v...

3. Từ kinh nghiệm của một số quốc gia Đông Nam Á, thử nêu ra một số gợi ý phát triển du lịch Củ Chi trong giai đoạn hội nhập vào nền kinh tế quốc tế.

Hiện nay, trước xu thế toàn cầu hóa và khu vực hóa, các nước đang phát triển đang cố gắng không ngừng tìm kiếm những hướng đi thích hợp để tồn tại và phát triển, hòa nhập nhưng không hòa tan. Trong dòng chảy của thời đại, không nằm ngoài xu thế đó, Việt Nam cũng đã, đang tích cực hội nhập, chủ động hợp tác trên nhiều lĩnh vực cùng các nước trên thế giới, đặc biệt là các nước trong khu vực Đông Nam Á, phấn đấu vì sự tiến bộ, công bằng, dân chủ, văn minh của xã hội. Đây là một đường lối đúng đắn, được ghi rõ trong Văn kiện Đại hội Đảng Cộng sản Việt Nam lần thứ VII “... Việt Nam muốn làm bạn với tất cả các nước trong cộng đồng thế giới, phấn đấu vì hòa bình, độc lập và phát triển...”, “... phát triển quan hệ hữu nghị và hợp tác với các nước Đông Nam Á và Châu Á – Thái Bình Dương, phấn đấu cho một Đông Nam Á hòa bình, hữu nghị và hợp tác...”. Một bước ngoặt lớn đánh dấu sự phát triển trong tiến trình hội nhập, hợp tác với các nước trong khu vực là sự kiện Việt Nam gia nhập Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á (Association of South East Asian Nations – ASEAN) vào ngày 28/07/1995. Hơn 10 năm trong ASEAN, Việt Nam đã có được nhiều kinh nghiệm quý báu từ các nước trong khu vực trên nhiều phương diện, trong đó có du lịch. Ngành du lịch của một số nước ASEAN có quá trình hình thành, phát triển thuận lợi, lâu dài hơn Việt Nam và đã gặt hái được nhiều kết quả đáng khích lệ. Đáng chú ý là Thái Lan, Malaysia và Singapore,... Chúng tôi chọn hai điểm đến là đảo Sentosa của Singapore và Thành phố Malacca của Malaysia để tìm hiểu và so sánh vì đây là hai địa điểm du lịch lịch sử – văn hóa tương tự như Củ Chi nhưng hàng năm đã thu hút được số lượng khách du lịch đến tham quan rất đông.

Malaysia nằm ở trung tâm Đông Nam Á, với diện tích 329.758km², nhiệt độ trung bình 25 – 32°C, dân số khoảng 23 triệu người. Malaysia là một đất nước rất đa dạng: đó là một quốc gia đa tộc, đa văn hóa, đa ngôn ngữ và đa tôn giáo, là nơi hội tụ của nhiều nền văn hóa như Ấn Độ, Trung Quốc, Ả Rập, Phương Tây... Từ một nước nông nghiệp nghèo nàn, lạc hậu, ngày nay, xứ sở của những mỏ thiếc và đồn điền cao su này đã trở thành một trong những con rồng Châu Á, có những bước tiến vững chắc trên con đường phát triển. Đây là quốc gia Hồi Giáo đa tộc, năng động và độc đáo. Du lịch hiện nay là nguồn thu ngoại tệ lớn thứ hai tại Malaysia. Chính phủ nước này liên tục có những nỗ lực để biến Malaysia thành điểm đến du lịch hàng đầu. Lượng du khách đến với đất nước của những hòn đảo nhiệt đới thời gian qua tăng rõ rệt. Năm 2005, Malaysia đã đón 16,4 triệu lượt khách du lịch, tăng 4,6% so với 15,7 triệu lượt khách trong năm 2004.

Kuala Lumpur là thủ đô của Malaysia, biểu tượng cho sự phát triển của đất nước. Penang được biết đến với vẻ đẹp lộng lẫy của “hòn ngọc Viễn Đông”; với khu rừng rậm nhiệt đới Taman Negara 130 năm tuổi; hay nổi tiếng với những khu giải trí tuyệt vời luôn đầy ắp tiếng cười Genting, A’Famosa, Sunway... Nhưng ấn tượng nhất, quyến rũ nhất có lẽ là Malacca, thành phố lịch sử còn lưu giữ nhiều di sản văn hóa, nơi “bắt đầu tất cả”, như người Malaysia vẫn thường nói. Nằm ở vị trí chiến lược là eo biển Malacca, cách thủ đô Kuala Lumpur 147km về phía Nam, Malacca là vùng đất của quá khứ huy hoàng. Tuy nhiên người ta không biết nhiều về bang này cho đến thế kỷ 15. Nó được thành lập bởi một hoàng tử bị lưu đày từ xứ Sumatra là Parameswara. Sau đó Malacca phát triển chậm nhưng chắc chắn để trở thành một trung tâm mậu dịch chủ yếu và là một cảng ghé của tàu buôn bốn phương. Trong số những nhà buôn ghé lại đây có cả những người Hồi giáo Ấn Độ, và Parameswara sau đó cũng theo đạo Hồi, và trở thành vua Magat Iskandar Syah của xứ Malacca. Mặc dù với vẻ hiện đại của những tòa nhà và những khách sạn bên cạnh khu phố cổ, Malacca vẫn là một mỏ vàng lịch sử. Tất cả những di tích văn hóa và kiến trúc của thời kỳ thực dân trước đây vẫn còn được lưu giữ cho đến ngày nay như Bunkit China, đền thờ Cheng Hoong Teng,

Giếng nước Sultan, Pháo đài Santiago, bảo tàng Malacca, Quảng trường Bồ Đào Nha...

Malaysia không có nhiều Di sản Văn hóa Thế giới được UNESCO công nhận như đất nước ta. Thế nhưng số lượng du khách đến Malaysia vẫn đông gấp nhiều lần Việt Nam. Năm 2005, Malaysia đã đón 16,4 triệu lượt khách du lịch. Một trong những điều tạo nên sự khác biệt đó có lẽ nằm ở khâu quảng cáo về du lịch. Với câu khẩu hiệu: “Malaysia – Truly Asia”, ngành du lịch Malaysia đã biết cách đánh bóng để mình trở thành một Châu Á thu nhỏ, một Châu Á đích thực, đến Malaysia là có thể khám phá cả Châu Á.

Singapore là một hòn đảo nhỏ nằm ở đỉnh đầu bán đảo Malay, chỉ cách bang Johore Barhu của Malaysia bởi eo biển Johore. Singapore nối với Malaysia bằng con đường bê tông đắp nổi dài chừng 1km. Phía nam ngăn cách với Indônêsiya bởi eo biển Singapore, nằm cách xích đạo khoảng 100km, do vậy Singapore có khí hậu xích đạo, nóng và ẩm quanh năm, nhiệt độ ban ngày từ 30-31⁰C, ban đêm 23-24⁰C, lượng mưa hàng năm 1.800-2.500mm, với độ ẩm cao đến 80-85%.

Sentosa là một trong những hòn đảo lớn nhất với diện tích 333 ha được mệnh danh là hòn đảo thiên đường, dành cho mọi người dân Singapore đến vui chơi giải trí và là điểm thu hút khách du lịch quanh năm. Nằm cách trung tâm thành phố nửa cây số về phía Nam, du khách có thể tới Sentosa bằng xe bus, phà hoặc cáp treo. Hệ thống cáp treo này vốn nổi tiếng độc đáo, vì nó nối khoảng cách 1010m giữa thủ đô với Sentosa qua biển, cách mặt biển 91m. Hai đường cáp treo song song có 80 xe cáp chạy với tốc độ 4m/giây hoạt động từ 8 giờ 30 phút sáng đến 9 giờ tối (\$\$6,5 người lớn và \$\$3 trẻ em). Đảo Sentosa có nhiều điểm tham quan đặc sắc mà trong đó có những điểm tham quan mang giá trị lịch sử như bảo tàng Sáp hay pháo đài Siloso, và còn có những điểm tham quan mang giá trị văn hóa như thủy cung Sentosa, Tượng Hải Sư (The Merlion), công viên nhạc nước hay vườn bướm và vương quốc côn trùng...

Thiên nhiên vốn không ban tặng cho Singapore nhiều ưu đãi như nước ta. Về tiềm năng du lịch Củ Chi trội hơn hẳn so với Sentosa, tuy nhiên hiện tại Củ Chi chưa thu hút được khách du lịch đến với mình nhiều như Sentosa đã rất thành công. Di tích mang tầm vóc lịch sử của Sentosa không thể sánh bằng địa đạo Củ Chi nhưng bên cạnh đó Singapore đã chú trọng đầu tư thêm những dịch vụ vui chơi giải trí độc đáo và đa dạng. Du khách sẽ không cảm thấy nhàm chán và đơn điệu khi đến với Sentosa. Vì Sentosa thỏa mãn đầy đủ mọi nhu cầu của du khách. Còn Củ Chi, tiềm năng thì có nhưng chưa được khai thác đúng mức và hiệu quả.

Từ kinh nghiệm của Singapore, ngành du lịch Củ Chi cần đầu tư nâng cấp cơ sở hạ tầng.

- Cần có chính sách đầu tư hiệu quả các lĩnh vực dịch vụ đi kèm với du lịch như:

+ Hệ thống nhà hàng, khách sạn tiện nghi, hiện đại nhưng vẫn giữ được chất truyền thống của người dân Nam Bộ.

+ Nâng cấp nhà vệ sinh trong các khu du lịch, tránh tình trạng thiếu nước, kém vệ sinh.

+ Nâng cấp chợ Củ Chi lên thành hệ thống siêu thị nhiều tầng hiện đại. Mỗi một tầng bán một loại sản phẩm đặc trưng riêng như: Tầng một là ẩm thực với các món ăn dân dã, truyền thống; tầng hai là quần áo và giày dép; tầng ba là quà lưu niệm, cần đa dạng hóa các sản phẩm quà lưu niệm, hàng thủ công mỹ nghệ, truyền thống đa dạng, chất lượng cao, nhiều màu sắc, giá cả phải chăng để thu hút du khách; tầng bốn là khu vực vui chơi giải trí (chiếu phim, games), sân thượng là quán cà phê để du khách có thể nghỉ ngơi trò chuyện và nhìn ngắm toàn cảnh Huyện Củ Chi.

- Đối với Khu Du Lịch Sinh Thái Dân Tộc Thiếu Số Củ Chi, cần sáng tạo ra nhiều loại hình vui chơi, hoạt động mới lạ như đào ao nuôi cá, hoặc khai thác ruộng thả cá để tổ chức cho du khách câu cá và nôm cá. Hình thành khu vườn ẩm thực dân dã có vườn cây (ổi, bưởi, xoài, dứa... - những loại trái cây đặc trưng của Củ Chi). Tại khu vườn này du khách sẽ được ăn cá nướng trui (mồi vừa tự tay câu được, nôm được) cuốn với bánh tráng và rau sống (gồm nhiều loại rau hái từ sông), uống nước dừa... và nghỉ ngơi trên những chiếc võng đu đưa dưới những tán cây mát rượi của khu vườn ẩm thực.

- Đối với dự án công viên Sài Gòn SAFARI, cần chế tạo những loại xe kính trong suốt chở du khách đi vào xứ sở của các loài động vật quý hiếm của Việt Nam và thế giới. Loại xe này sẽ giúp du khách thâm nhập vào đời sống tự nhiên, hoang dã của động vật mà không sợ làm chúng hoảng sợ hoặc bỏ chạy.

- Đề nghị nâng cấp nhà truyền thống Củ Chi lên thành Bảo Tàng Huyện Củ Chi: Học hỏi kinh nghiệm

từ bảo tàng Sáp của Singapore, chúng tôi thử đưa ra một số kiến nghị xây dựng Bảo Tàng Huyện Củ Chi như sau:

+ Củ Chi có nhiều gỗ, tre, trúc,... vì vậy mà thay vì là bảo tàng Sáp như của Singapore thì Bảo tàng Huyện Củ Chi sẽ dùng gỗ làm nguyên liệu chủ đạo. Tất cả các vật dụng hay hình nộm người minh họa đều bằng gỗ. Gỗ là một nguyên liệu bền, lâu hư và còn dễ chạm, điêu khắc. Với bàn tay khéo léo của người Việt Nam, chắc chắn Củ Chi sẽ có một bảo tàng Gỗ thật lạ mắt và tinh xảo.

+ Bảo tàng Huyện Củ Chi sẽ được chia ra làm nhiều gian phòng khác nhau:

* Từ cửa chính bước vào sẽ là phòng chiếu phim, các thước phim tư liệu về lịch sử và đời sống hằng ngày của người nông dân sẽ được chiếu trên phong lớn đặt chính giữa phòng với âm thanh sống động, có khói nhân tạo và mùi thuốc súng để du khách có cảm tưởng như vừa đặt chân vào một thế giới hoàn toàn khác với hiện thực.

* Bên trái phòng chiếu phim sẽ là khu vực của những ngôi nhà, bàn ghế, đồ dùng sinh hoạt và những con người bằng gỗ mô tả công việc thường ngày như trồng lúa, đan bồ, tráng bánh v.v... Có cảnh chợ búa, trường học và các phong tục tập quán của người nông dân Củ Chi,... tất cả đều bằng gỗ.

* Bên phải phòng chiếu phim mô tả lại lịch sử đánh giặc hào hùng của quân dân Củ Chi với những trận đánh ác liệt giữa quân dân Củ Chi với giặc thù. Những khu, ấp chiến lược, và những trận càn quét đẫm máu sẽ được tái hiện bằng gỗ thật đặc sắc

* Đi sâu vào bên trong là phòng trưng bày hình ảnh, một bên là hình ảnh trong quá khứ, một bên là những thành tựu trong công cuộc đổi mới của Huyện Củ Chi về chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội.

* Bên ngoài là khuôn viên của Bào tàng trồng nhiều bằng lăng tím hoặc hoàng lan (đây là hai loài cây được trồng phổ biến ở Củ Chi).

* Di dời cây Củ Chi hiện vẫn còn ở Nhà Mồ (ấp Phú Mỹ, xã Phú Hòa Đông) về trồng tại khuôn viên bảo tàng để du khách có thể nhìn ngắm và hiểu được nguồn gốc tên gọi Huyện Củ Chi.

Từ kinh nghiệm của Malaysia, ngành du lịch Củ Chi cần đẩy mạnh các hoạt động quảng bá du lịch Củ Chi lên cao hơn nữa, cụ thể:

- Xây dựng thương hiệu riêng cho du lịch Củ Chi và khuyến khích trưng trên thị trường du lịch trong và ngoài nước bằng nhiều hình thức. Xây dựng logo riêng cho du lịch Củ Chi.

- Tăng cường quảng bá du lịch Củ Chi trên báo, đài cả trong và ngoài nước. Tờ rơi, tờ gấp, sách báo viết về Củ Chi phải được thấy nhiều ở những khu vực đông du khách như sân bay, ga xe lửa, trạm xe buýt,...

- Thiết kế một khẩu hiệu thật ý nghĩa và độc đáo, dễ nhớ, gây ấn tượng tốt nơi du khách để quảng cáo cho du lịch Huyện Củ Chi ví dụ như: Củ Chi - từ “đất lửa” đến “hoa hồng”.

- Hợp tác, kết nối tour với các công ty du lịch nội địa và quốc tế với những điều khoản có lợi cho đôi bên. Sáng tạo những tour du lịch di sản văn hóa vòng quanh các nước ASEAN.

- Các ngày lễ hội Tưởng Niệm Và Tri Ân Các Anh Hùng Liệt Sĩ 19-12, ngày Thương binh Liệt sĩ 27-7, hay lễ hội Đêm giao thừa là dịp tốt để quảng bá hình ảnh Củ Chi với du khách khắp nơi. Kết hợp các công ty du lịch giảm giá tour, cùng những món quà lưu niệm đầy ý nghĩa như khăn rằn, nón tai bèo, dép râu,... để gây ấn tượng đẹp trong lòng du khách.

- Mặc dù không trực tiếp làm du lịch nhưng người dân cũng có vai trò như một hướng dẫn viên du lịch, góp phần quảng bá hình ảnh quê hương mình với bạn bè từ nơi xa đến. Vì vậy cần nâng cao tinh thần làm chủ trong ý thức văn hóa cộng đồng của toàn dân Củ Chi trong các hoạt động đời sống, văn hóa, xã hội, tranh thủ được cảm tình nơi du khách.

- Liên hệ với các trường tiểu học, trung học trên toàn quốc gửi học sinh đến Củ Chi tham quan, học tập về truyền thống cách mạng, tinh thần sáng tạo, anh dũng của nhân dân Củ Chi. Việc làm này vừa góp phần phát triển du lịch của huyện nhà, đồng thời nâng cao nhận thức và lòng tự hào dân tộc đối với những thế hệ sau tiếp bước truyền thống hào hùng của dân tộc trong giai đoạn hòa bình, hội nhập, cạnh tranh cùng phát triển.

Tóm lại, ngoài vinh dự được công nhận là di tích lịch sử văn hóa quốc gia, Củ Chi còn có nhiều tiềm năng để phát triển du lịch như đất đai rộng rãi, cây cối xanh tươi, giao thông thuận lợi, có sông, có nước, làng quê yên bình, người dân hiền hậu, hiếu khách... Trong những năm qua, ngành du lịch Củ Chi đã cố gắng phấn đấu không

ngừng để đưa hình ảnh Củ Chi « hào hùng trong chiến đấu, năng động trong sự nghiệp xây dựng CNH – HĐH đất nước » đến gần hơn với du khách trong và ngoài nước. Tuy nhiên vẫn còn tồn tại một số những hạn chế, bất cập cần khắc phục cũng như phát huy hơn nữa những thế mạnh của lợi thế so sánh giữa Củ Chi với những điểm đến khác trong nước và thế giới. Thông qua việc tìm hiểu công nghệ khai thác du lịch văn hóa lịch sử của Malacca (Malaysia) và Sentosa (Singapore), chúng tôi mong muốn góp thêm tiếng nói trong việc giới thiệu và quảng bá du lịch Củ Chi - Điểm du lịch đặc sắc của Việt Nam trong giai đoạn hội nhập khu vực và thế giới. Hy vọng trong tương lai không xa, Củ Chi sẽ còn có nhiều những khu du lịch đặc sắc khác đáp ứng nhu cầu ngày càng đa dạng của du khách đến từ khắp mọi miền đất nước và trên thế giới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

SÁCH

1. Trần Đình Dũng, Quách Thu Nguyệt (1996), *Địa đạo Củ Chi trong lòng dân tộc và khách quý năm châu*, Nhà xuất bản Trẻ, Tp Hồ Chí Minh.
2. Trịnh Huy Hóa biên dịch (2003), *Đối thoại với các nền văn hóa - Singapore*, Nhà xuất bản Trẻ, Tp Hồ Chí Minh.
3. Trịnh Huy Hóa biên dịch (2003), *Đối thoại với các nền văn hóa - Malaysia*, Nhà xuất bản Trẻ, Tp Hồ Chí Minh.
4. Khoa Đông Nam Á học (2005), *Kỷ yếu hội thảo khoa học: “Cộng đồng ASEAN - Từ ý tưởng đến hiện thực”*, Nhà xuất bản thống kê, Tp Hồ Chí Minh.
5. Huyện Củ Chi (2005), *Củ Chi 30 năm xây dựng và phát triển (1975 - 2005)*, Nhà xuất bản Trẻ, Thành phố Hồ Chí Minh.
6. Võ Tấn Tạo, Võ Văn Sổ, Võ Ngọc An (2003), *Địa đạo Tân Phú Trung và Phước Vĩnh An - cái nôi của Địa đạo Củ Chi (1947 - 1954)*, Nhà xuất bản Trẻ, Tp Hồ Chí Minh.

BÁO, TẠP CHÍ

Báo SÀI GÒN GIẢI PHÒNG, các ngày 27/04/1997, 18/10/1997, 06/09/1997, 14/03/1997, 24/01/1997, 18/12/1999, 18/09/1999, 30/12/1999, 05/01/2000, 13/01/2000, 19/02/2000, 15/04/2000.

Tạp chí Du lịch Tp. HCM, số Xuân 2004, 2005.

INTERNET

www.google.com

www.vietnamtourism.com.vn

www.tuoitreonline.com.vn

www.sagontourist.com

www.cuchitunnel.org.vn

www.vietnamnet.com.vn

www.asiatravelling.net

www.nguoivienxu.vietnamnet.vn